

La Patum de Berga

Partitures per a Banda

de la *Cobla Ciutat de Berga*

Edició a cura de

Sergi Cuenca i Pep Moneo

Textos de

Albert Rumbo, Pep Moneo, Sergi Cuenca, Anna Vila,
Robert Agustina, Màrius Moneo i Joan Sala

COL·LECCIÓ:
Calaix de solfa

13

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
**Centre de Promoció
de la Cultura Popular
i Tradicional Catalana**

Barcelona, 2010

La Patum de Berga

Edició a cura de Pep Moneo i Sergi Cuenca

Textos de: Albert Rumbo, Pep Moneo, Sergi Cuenca, Anna Vila, Robert Agustina, Màrius Moneo i Joan Sala

Col·lecció *Calaix de Solfa* núm. 13

Consell editorial de la col·lecció *Calaix de Solfa*:

Josep Albà, Xavier Bayer, Marcel Casellas, Josep Crivillé, Joan Cuscó, Xavier Orriols i Ramon Vilar

Coedició de: DINSIC Publicacions Musicals S.L.,
del Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
de la Generalitat de Catalunya
i de l'Ajuntament de Berga

Primera edició: maig de 2010

Disseny coberta: Hermeni Mampel

Portada: Fotografies de Quim Castilla

Maquetació: DINSIC GRÀFIC

© dels arranjaments: Sergi Cuenca i hereus de Ricard Cuadra

© dels textos: Albert Rumbo, Pep Moneo, Sergi Cuenca, Anna Vila,
Robert Agustina, Màrius Moneo i Joan Sala

© d'aquesta edició: DINSIC Publicacions Musicals, S.L.
Santa Anna, 10, E 3 - 08002 Barcelona,
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació,
Ajuntament de Berga

Imprès a: Reinbook Imprès S.L.

c/Múrcia, 36, Polígon Industrial Can Calderón - 08830 - St. Boi de Llobregat

Dipòsit Legal: B-15243-2010

ISBN: 978-84-96753-29-7

ISBN (Generalitat de Catalunya): 978-84-393-8350-5

ISMN: 979-0-69210-644-9

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresa la reproducció i el tractament informàtic, i també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec, resten rigorosament prohibides sense l'autorització expressa dels coeditorials o entitat delegada, i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

DISTRIBUEIX: DINSIC Distribucions Musicals, S.L.
Santa Anna, 10, E 3a - 08002 Barcelona
Tel. 34 933180605 - Fax 34 934120501
e-mail: dinsic@dinsic.com
<http://www.dinsic.cat>
<http://www.dinsic.es> - <http://www.dinsic.com>

Presentació

No se sent res pels carrers de Berga, silenci a cada racó de la nostra ciutat; a la llunyania se sent un so inconfusible, és el repic del Tabal anunciant que aquest any es tornarà a fer Patum.

Durant molt de temps, aquest va ser l'únic instrument que marcava el ritme de les diferents comparses; el so del Tabal va acabar per donar nom a La Patum.

El fet que La Patum arribi als nostres dies amb el pes de la tradició i amb un aire engrescador i actual, ha estat possible gràcies a les diferents transformacions que tota festa viva assumeix al llarg dels anys.

En el cas de La Patum s'han produït moltes transformacions, però una de les més destacades és la modernització de la festa que es va produir al s. XIX amb la incorporació de diferents comparses i, sobretot, de la musicalització d'aquestes.

També és la mateixa música de La Patum la que ha sabut adaptar-se als nous temps, essent alegre, divertida... que et convida a participar de la festa convertint-te en un element més d'aquesta.

Ara hem de donar les gràcies al Sergi Cuenca i al Pep Moneo per la feina feta que us presenten en aquest llibre, a la Cobla Ciutat de Berga per haver-lo impulsat, i al Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i a DINSIC Publicacions Musicals per haver-lo publicat, en coedició amb el nostre Ajuntament, en la col·lecció Calaix de Solfa. També cal donar les gràcies a totes aquelles persones que han compost, arranjat i recopilat aquestes notes que són la música de La Patum.

Juli Gendrau i Farguell
Alcalde de Berga

Salutació

Des de l'Escola Municipal de Música de Berga celebrem amb molt de goig l'edició de les partitures de La Patum. Molts dels nostres futurs músics, de ben petits ja demanen poder tocar un instrument amb la condició que formi part de la banda que interpreta la música de la festa. I és que per a molts nens i nenes, la música de La Patum és un referent, perquè segurament forma part de les primeres melodies que han sentit a la seva vida, perquè l'han escoltada fins gairebé acabar la paciència dels seus pares i perquè, en definitiva, han crescut amb la festa i la seva música.

De fet, la música patumaire és un recurs del qual podem fer ús en totes les etapes de l'educació dels nostres alumnes. A vegades la tenim tan a prop que ni ens adonem del gran potencial que té per als nostres joves músics. Tenir aquest material endreçat i ben editat de ben segur que serà un element que ajudarà a donar més valor a la música de la gran festa dels berguedans.

Esperem doncs que fent públic tot aquest material aconseguim, si encara és possible, fer més universal la festa, però des del nostre àmbit ens agradaria que, de la mateixa manera que els músics berguedans desenvolupen les seves etapes de l'educació musical amb un referent que forma part de les seves arrels, aquest model es pugui traslladar arreu del nostre país. A vegades ens trenquem les banyes buscant referents educatius que formin part de la nostra pròpia cultura i potser no som conscients del gran patrimoni que tenim en molts pobles i ciutats. Aquí en teniu una mostra ben viva. Esperem que us sigui profitosa però, sobretot, que en gaudiu tant com tantes generacions de músics berguedans han fet al llarg de la història.

Xavier Llobet

Director de l'Escola Municipal de Música de Berga

La Patum de Berga

per Albert Rumbo i Soler

La Patum, concebuda a partir dels entremesos que desfilaven i actuaven a les antigues processons del Corpus medieval, és un espectacle de teatre popular notable i únic al món que es representa anualment a la ciutat de Berga durant la festivitat del Corpus Christi. Es tracta de tot un seguit de representacions parateatrals, algunes d'elles de caràcter pagà reinterpretades per la jerarquia catòlica, mantingudes a través dels segles tot conservant la seva essència i caràcter originals.

Amb el pas del temps, aquests antics entremesos destinats a educar i moralitzar el poble per tal que aquest aprofundís en el coneixement de les Sagrades Escripures, anaren obtenint entitat pròpia i guanyant adeptes entre la població, més per la seva vessant lúdica que pel seu caràcter alligador. Anaren perdent el sentit original, transformant la seva presència i participació i, consegüentment, desvirtuant-se, i quedaren de les representacions sols les parts més festives. La gresca del seguici processional va anar pujant de to, sobretot abans de la sortida de la Processó i un cop finalitzada. Això va acabar donant pas a unes mostres festives, protagonitzades pels mateixos entremesos que prenen part a la Processó, que acabaren conformant la Bulla o Bullícia del Santíssim Sagrament, nom antic de la festa que fou progressivament substituït pel de Patum al tombant del segle XIX.

Tot sembla indicar que els inicis de la Bulla cal situar-los a la segona meitat del segle XIV, per bé que la primera notícia que coneixem del Corpus berguedà es remunta al 1454. Aquest fenomen, que tingué lloc a diverses viles i ciutats de Catalunya, es va anar extingint a causa de les prohibicions promulgades pels poders civil, eclesiàstic i reial, de manera que poques manifestacions sobrevisqueren al Concili de Trento (1563) i, fins i tot, els entremesos foren tocats de mort per les restrictives disposicions del segle XVIII. D'entre totes les antigues Bullícies del Santíssim Sagrament que tenien lloc a Catalunya, únicament la ciutat de Berga ha estat capaç de mantenir-la i conservar-la a través dels segles sense cap interrupció important.

La Patum és un veritable tresor etnològic, històric, artístic, sociològic, teatral i musicològic, un tresor que ha acabat esdevenint un excepcional document d'expressió cultural, popular i tradicional;

l'únic a Catalunya i un dels dos únics a tot l'estat espanyol reconeguts per la UNESCO com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat.

Aquesta representació, cenyida a la història i la tradició de la població que l'ha mantinguda, ha acabat donant lloc a una celebració extraordinària basada no només en la història sinó també, i especialment, en les vivències, els sentits i els sentiments de la comunitat que l'ha conservada i la continua conservant. És per tot això que La Patum no és només una festa sinó també un sentiment i una vivència profunda.

Els actes previs que anuncien la celebració són la sortida del Tabal el diumenge de l'Ascensió i els Quatre Fuets el diumenge de la Santíssima Trinitat. El primer suposa l'anunci oficial que, un any més, hi haurà Patum i el segon deriva d'una antiga prova dels fuets, nom amb què a Berga són coneguts els coets.

Els actes centrals de La Patum, però, tenen lloc durant la setmana del Corpus, de dimecres a diumenge. Així, dimecres i dissabte tenen lloc sengles passades d'alguns elements de la comparsa de La Patum per determinats carrers i places de la població. Dimecres al migdia la passada serveix per donar el tret de sortida a les festes, i a la de dimecres a la nit i a la de dissabte al vespre les comparses patumaires realitzen ballades davant dels domicilis de les autoritats locals i a les places de la població i a les cases dels administradors, respectivament.

Divendres és el dia de La Patum Infantil, una Patum feta a escala dels més petits però que compta amb els mateixos elements que La Patum.

Dijous i diumenge són els dies centrals de la celebració. Al migdia hi ha Patum de Lluïment, més solemne i reposada, i a la nit, Patum Completa, més moguda i participativa. Aquests dies són els dos únics en què es pot veure la totalitat de la comparsa patumaire, que actualment està integrada pels següents elements: el Tabal, els Turcs i Cavallets, les Maces, les Guites, l'Àliga, els Nans Vells, els Gegants, els Nans Nous i els Plens. El Tirabol, una ballada conjunta d'algunes d'aquestes comparses barrejades amb el públic assistent, posa punt final a totes les representacions patumaires.

Foto: Luigi – Berga

La formació de banda de la Cobla Ciutat de Berga a La Patum del 2009: En primer terme, a la percussió, Ricard Lebourgeois, Jesús Subirats i Dani Palou; al darrere, amb els fiscorns, Jordi Esquerra i Pep Moneo; amb el bombardí Cristina Grant i, en posició de marcar el *tempo*, Sergi Cuenca. Amb els trombons, Ramon Gragés, Raül Rojo i Ignasi Ballús. Amb les trompetes, Cesc Molera, Aleix Vilegas, David Soriano, Jordi Barnola i Narcís Mellado. Amb els saxos Quim Castilla, Carme Pons, Maria Mendieta, Neus Moneo, Marta Pagerols, Jordi Sabata, Carles Sánchez, Denis Rojo, Xavi Torrabadella, Anna Vila i Sara Vima. Amb els clarinets, Mariona Casellas, Josep M. Grant, Ariadna Just, Xavier Llobet, Neus Mas, Laia Mascarella, Sílvia Miramunt, Anna Moneo, Joan Sala i Giannina Aztarain; i amb les flautes Marta Barnola i Anna Benavides.

Les partitures de la Cobla Ciutat de Berga

per Pep Moneo

L'origen de les partitures que avui us presentem cal cercar-lo fa divuit anys. L'any 1992 en Ricard Cuadra, director de la Cobla Ciutat de Berga i aleshores també director de l'Escola Municipal de Música, va decidir, suposo que després d'alguns anys de rumiar-s'ho, que calia començar a tocar La Patum d'una altra manera.

Així, doncs, va recuperar els arranjaments que l'Ajuntament de Berga havia encarregat a Joan Baptista Lambert l'any 1930, els vam assajar i el diumenge de Corpus al migdia vam arrancar La Patum de Lluïment amb els Turcs i Cavallets del mestre Lambert.

Exactament igual que l'any 1930, la xiulada de la plaça fou impressionant. Expliquen que, el 1930, a La Patum de la nit la banda va tornar a tocar els arranjaments tradicionals. Nosaltres no vam pas esperar tant. Després de rebre amenaces de mort –cal suposar que purament retòriques– d'un turc brandant la simitarra de fusta, vam decidir recuperar els papers de sempre en aquell mateix moment per a totes les comparses que encara havien de saltar.

Una vegada més es va fer palès que, com diu l'aforisme, qui no té en compte la història es veu abocat a repetir-la.

Una mica d'història

Durant gairebé tres quarts parts del segle XX, La Patum la van tocar *Els Saletes*, formació que devia el seu nom popular al fet que hi tocaven en Francesc Sala, qui en fou el fundador, i els seus quatre fills. Des del 1924 utilitzaven el nom de Cobla Principal del Berguedà. Fora de l'aventura esmentada del mestre Lambert amb la Banda dels Mossos d'Esquadra, els *Saletes* eren els dipositaris de les partitures que es tocaven, refetes i reescrites vés a saber quantes vegades quan calia incorporar algun músic que no se les sabia. La majoria tocaven La Patum de memòria. Fins a tal punt hi havia una consciència popular d'aquest fet que la gent cantava: “quan s'acabin els *Saletes*, La Patum a fer punyetes”.

No es conserva, que jo sàpiga, cap original de les peces d'en Joaquim Serra i Farriols, *Quimserra*, ni de cap dels Tirabols, ni del ball de l'Àliga ni d'altres peces d'autor que es poguessin tocar. Quant a les tonades populars que es toquen com a balls de

Gegants, no cal dir que segurament no van existir mai.

La Principal del Berguedà es va dissoldre l'any 1971. Els components que restaren en actiu s'ajuntaren amb els de la també dissolta Principal del Llobregat, de Puig-reig, i constituïren la Cobla Pirineu. L'any 1977 es creà la Cobla Ciutat de Berga i, d'aleshores ençà, ens hem repartit la feina. Actualment la Cobla Pirineu toca el dimecres i el dijous de Corpus i la Cobla Ciutat de Berga, dissabte i diumenge. Divendres, dia de La Patum Infantil, toca la Banda de l'Escola Municipal de Música.

Cal aclarir que La Patum mai s'ha tocat en formació de cobla, sinó de banda. Invariablement, els músics de la fusta canviaven, i encara canvien, el flabiol, els tibles i les tenores per flautes, clarinets i saxos; i els contrabaixistes agafen algun instrument de percussió. Els *Saletes* feien exactament això i amb dotze músics i algun reforç més, pocs, tocaven tota La Patum. Actualment nosaltres anem al *passa-carrers* de dissabte amb més de 40 músics.

A la foto es pot veure la Principal del Berguedà l'any 1960. El segon per l'esquerra és en Francesc Garcia Carretero, que fou el primer director de la Cobla Ciutat de Berga l'any 1977. Al seu costat, en Josep Vilalta, avi de qui escriu aquestes ratlles. El primer tenor és en Josep Pericé i al seu costat, en Josep Sala, el darrer de la família que havia donat nom a la formació.

Cobla Principal del Berguedà - 1960. Arxiu família Moneo Vilalta

Quan la Cobla Ciutat de Berga començà a tocar La Patum, ho féu amb partitures escrites per en Francesc G. Carretero, a partir, suposo, de les que

Sobre els arranjaments

per Sergi Cuenca

Com ja és sabut per tothom, els berguedans som molt gelosos de la nostra festa i qualsevol canvi ens sembla una traïció. Els últims vint anys del s. XIX i el s. XX han estat tota una revolució, a nivell musical. Joaquim Serra i Farriols, *Quimserra*, Joan Baptista Lambert, Joan Trullàs i Ricard Cuadra en són els principals exponents, d'aquesta revolució. Val a dir, que quan el Quimserra va estrenar la música dels plens, el públic la va rebutjar, probablement perquè la gent no es podia imaginar una comparsa de foc amb música. No va passar el mateix amb la música dels Nans Nous, que els berguedans van acceptar de seguida, juntament amb la nova comparsa.

Joan B. Lambert, l'any 1930, va arranjat i instrumentar els balls més significatius que es tocaven en aquell moment, i en la seva estrena, interpretada per la Banda dels Mossos d'Esquadra i dirigida pel mateix mestre Lambert, el públic assistent a La Patum de Lluïment va respondre amb una sonada xiulada. A La Patum del vespre els músics tornaren a tocar els arranjaments de sempre.

Joan Trullàs, l'any 1963, va escriure la música de les Maces, que també va ser rebutjada i fortament xiulada pel públic. Actualment encara hi ha qui xiula quan es toca a La Patum de Lluïment, no pas per falta d'acceptació sinó per una certa nostàlgia, fins al punt que les xiulades han esdevingut tradició. Quan Ricard Cuadra, l'any 1993, va fer el primer concert de Patum, amb el nom de *Música Oblidada*, va estar moltes nits sense dormir, no només preparant els arranjaments sinó també, i sobretot, preocupat per la reacció del públic berguedà. L'èxit fou tal que, un dels Tirabols recuperat per Cuadra, *La patumaire* de Lluís Sellart, es va incorporar aquell mateix any a la festa i actualment és un dels Tirabols que agraden més al públic. En els concerts de Patum *Memorial Ricard Cuadra* hem experimentat que a un sector del públic no li fa el pes tanta experimentació musical, i s'entén, ja que la festa, en aquest format funciona molt bé. Per què tocar el que ja funciona?

L'any 2001, la Cobla Ciutat de Berga va tenir la iniciativa de revisar els arranjaments que es tocaven fins al moment a La Patum, ja que es creia que es podia treure més rendiment a la banda. Cal tenir en compte que flautes, clarinets, saxòfons alts i trompetes tocaven pràcticament a l'uníson i en els moments que hi havia segones veus eren amb terceres paral-

leles, independentment que entressin a l'acord. Pel que fa als fiscorns, de tant en tant feien algun contracant i moltes vegades doblaven la melodia a l'octava. Els trombons feien de base rítmica gairebé tota l'estona i el saxòfon tenor doblava la majoria de vegades als fiscorns.

La formació de banda que tenim a Berga no és simfònica. Els instruments que utilitzem són: flauta, clarinet, saxòfon alt, saxòfon tenor, trompeta en si bemoll, fiscorn baix, trombó, tuba, bombo, caixa i plats. Antigament els músics tocaven de memòria i improvisaven molt; les partitures eren una referència. El que vaig fer va ser, amb l'ajuda d'en Pep Moneo, crear una plantilla i introduir-hi les partitures antigues, i a partir d'aquí fer tota la revisió que, en la majoria dels casos, va ser fer-ho tot de nou. Pel que fa a les obres d'en Joaquim Serra, pràcticament no vaig tocar res, ja que els contracants de fiscorns i saxòfons tenors eren molt bonics i només calia omplir una mica els buits harmònics que hi havia i, en alguns casos, enriquir una mica les segones veus; però, insisteixo, vaig respectar molt el que havia fet el mestre Serra. És la mateixa situació que a les Maces de Joan Trullàs, pràcticament no vaig tocar res.

El cas dels balls de Gegants és diferent, ja que són populars i tenia més llibertat a l'hora de revisar-los. A més, hi havia moltes errades harmòniques i en molts casos la instrumentació estava descompensada i els instruments, poc aprofitats. Aquesta tasca no va ser fàcil pel que he dit abans: el públic estava acostumat a escoltar la música d'una manera i els era igual els errors que hi poguessin haver. Volien sentir la melodia i la percussió, no per una qüestió d'ignorància musical, sinó perquè a la plaça el que funciona és la simplicitat. Que s'entengui molt bé la melodia i se senti bé la percussió per poder ballar. Per tant, havia d'enriquir-ho sense que el públic se n'adonés. Vaig donar la melodia als clarinets primers i als saxòfons alts primers, alternant-la amb les trompetes primeres, mentre que els clarinets segons, els saxòfons alts segons i les trompetes segones, o feien segones veus a la melodia o ajudaven a omplir harmònicament o contrapuntísticament. En el cas dels saxòfons tenors, els fiscorns baixos i els trombons els vaig donar el pes harmònic i vaig aprofitar la capacitat melòdica dels fiscorns perquè fessin contracants. Els saxòfons

Comentaris musicals

per Anna Vila, Robert Agustina, Pep Moneo, Màrius Moneo i Joan Sala

Els Turcs i Cavallets, Els Nans Nous i Els Plens. Les peces del *Quimserra*.

Anna Vila

A finals del s. XIX hi va haver una conscienciació, una necessitat a nivell de Catalunya de revalorar la nostra cultura popular, paral·lela a la Renaixença literària i al sorgiment del Nacionalisme Català modern, que també afectà, evidentment, La Patum. Hi havia prou arguments per a les millores en les festes d'arreu de Catalunya.

A Berga, les comparses estaven malmeses i no se'n tenia prou cura; els Nans, per exemple, que no feia tants anys que s'havien estrenat, entraven i sortien de la festa i alguns anys no havien saltat.

A La Patum va haver-hi canvis molt importants, en el que es coneixerà com a procés de potenciació de La Patum. Es van adquirir uns Gegants Nous, la comparsa va passar de tenir-ne dos a tenir-ne quatre, es van fer uns Cavallets força més elaborats que els que existien anteriorment i es van adquirir, també, uns Nans Nous, amb els quals es va crear una nova comparsa, atès que els Vells es van recuperar i, finalment, no van desaparèixer de la nostra festa.

És en aquest context que apareix el nom de Joaquim Serra i Farriols i amb ell arriba la part més significativa dels canvis en la festa: la música. Aquests canvis de finals del s. XIX poden ser més o menys significatius en la comparsa, però la música de La Patum va patir un canvi radical i va adquirir un protagonisme que fins aleshores no havia tingut.

Joaquim Serra i Farriols, *Quimserra*, (Berga, 1834-1906). De les quatre peces d'autor conegut expressament compostes per a les comparses de La Patum, tres són del Quimserra: la música dels Turcs i Cavallets (1888-1890), la dels Plens (1888) i la dels Nans Nous (segurament durant la dècada del 1890). És per això que esdevé el compositor més productiu dins la festa. Malauradament, poca cosa més sabem d'aquest músic berguedà que tant ha significat en la vida de la festa... Queda per estudiar.

Els Turcs i Cavallets

En moltes festes arreu de Catalunya existeix aquesta comparsa: Reus, Tarragona, Barcelona...

A Berga està formada per quatre Turcs i quatre Cavallets predestinats a lluitar eternament i con-

demnats a perdre els primers i a guanyar els segons; l'eterna lluita de la creu contra la mitja lluna tan significativa al nostre país des de l'Edat Mitjana. La coreografia és molt simple: donen voltes uns i altres en sentit oposat i en un punt es troben per "xocar" les espases dels Turcs contra les mans dels Cavallets, en un simulacre de combat. Al final de la dansa els Cavallets acaben "matant" els Turcs (a vegades a excepció de l'últim que acaba escapant, sempre hi ha algun murri). Aquesta dansa, quan es feia només amb el so del Tabal, va acabar sent anomenada "La pudor" de tan pesada com es feia. Joaquim Serra hi va jugar un gran paper musicant-la.

Els Turcs i Cavallets. Foto: Quim Castilla

La música dels Turcs i Cavallets comença amb una frase tipus "galop" de setze compassos a compàs binari en la tonalitat de FaM i amb ritme sincopat, molt animada i que es repeteix dues vegades. Es podria dir que es reproduïx la mateixa cèl·lula rítmica fins a set vegades amb alguna petita variació.

Aquesta introducció acaba amb tres acords sobre l'acord de FaM. Cal destacar el contracant dels fiscorns que fan tres frases melòdiques que contrasten amb el ritme curt i picat de la melodia. La segona frase segueix com a progressió de la primera i es repeteixen les dues, la primera igual i la segona acabant amb un final melòdic conclusiu i els tres acords conclusius per tancar la introducció.

A partir d'aquí la dansa s'estructura en dues frases AB a compàs quaternari, malgrat que s'interpreti a compàs partit i en la tonalitat de SibM, que

Bibliografia

- AMADES i GELATS, Joan. *La Patum de Berga*. Barcelona: Junta de Museus, 1932. [Extret del Butlletí dels Museus d'Art]
- ARMENGOU i FELIU, Mn. Josep. *La Patum de Berga*. Barcelona i Berga: Edicions ColumnAlbí, 1994. [La Guita; 3]
- CASAS i PAGEROLS, Joan. *La Patum de Berga. Partitura per a piano*. Berga: Publicacions de l'Àmbit de Recerques del Berguedà, 1993.
- COSTA, M. Dolors i FARRÀS, Jaume. *Corpus berguedà i administradors 1619-1987*. Sabadell: Jaume Farràs i Àmbit de Recerques del Berguedà, 1987.
- Diversos autors. *La Patum, què és?*. 2a ed. Berga: Casa Huch, 1981.
- Diversos autors. *La Patum*. Suplement núm. 2: *L'Erol*. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà, 2003. [Monogràfic de La Patum]
- FARRÀS i FARRÀS, Jaume. *La Patum de Berga*. 2a ed. Barcelona: Editorial Labor, 1992. [Terra Nostra; 3]
- FELIPÓ i ORIOL, Ramon. *La Patum. El Corpus Christi de Berga*. Tarragona: Edicions El Mèdol, 2005.
- NOGUERA i CANAL, Josep. *Visió històrica de La Patum de Berga*. Barcelona: Rafael Dalmau editor, 1992. [Camí Ral; 1]
- NOYES, Dorothy. *The Mule and the Giants: Struggling for the Body Social in a Catalan Corpus Christi Festival*. Pennsilvània: Universitat de Pennsilvània, 1992.
- NOYES, Dorothy. *Fire in the Plaça: Community, Self, and Performance in Catalonia After Franco*. Filadèlfia: University of Pennsylvania Press, 2003.
- RUMBO i SOLER, Albert. *Història dels Gegants de Berga*. Berga: Patronat Centre d'Estudis del Berguedà i Consell Comarcal del Berguedà, 1995. [Premi d'història Pere Tomic]
- RUMBO, Albert; ESCOBET, Manel i CORTINA, Joan. *Patum!*. Berga: Amalgama Edicions, 2001.
- SANSALVADOR i CASTELLS, Antoni. *La Patum*. Barcelona: Llibreria Antoni López, 1916.
- VILLEGAS PONS, Martí. *La Sardana a Berga*. (Treball de recerca, 2007-08)

1. El Patumaire

Popularitzada
Arr.: Sergi Cuenca

Allegro (♩ = ± 130)

The musical score is for the piece "1. El Patumaire" by Sergi Cuenca. It is in 2/4 time and marked Allegro (♩ = ± 130). The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments and their parts are as follows:

- Flauta:** Treble clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Clarinet en Si♭:** Treble clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Saxo Alt en Mi♭:** Treble clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Saxo Tenor en Si♭:** Treble clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Trompeta en Si♭:** Treble clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Trombó:** Bass clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- (*) Fiscorn:** Bass clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- (*) Bombardí en Si♭:** Treble clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Tuba:** Bass clef, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The melody is in B-flat major.
- Caixa:** Percussion, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The rhythm is a simple 2/4 pattern.
- Plats Bombo:** Percussion, 2/4 time, starting with a forte (f) dynamic. The rhythm is a simple 2/4 pattern.

The score is written in B-flat major (two flats) and 2/4 time. The tempo is marked Allegro (♩ = ± 130). The dynamics are marked forte (f) for all instruments. The score is divided into measures by vertical bar lines. The instruments are listed on the left side of the score, with their respective staves. The Flauta, Clarinet, Saxo, and Trompeta parts are in treble clef, while the Trombó, Fiscorn, Bombardí, and Tuba parts are in bass clef. The Caixa and Plats Bombo parts are in percussion notation. The score is for a large ensemble, including woodwinds, brass, and percussion.

(*) Sobre les pistes de fiscorn i bombardí, veure “coses a tenir en compte” a la pàgina 11.

7. Ball de l'Àliga

Arr.: J.B. Lambert

Largo

Flauta
mf *p* *mf* *p* *mf* *p* *f*

Clarinet en Si $\flat$
mf *p* *mf* *p* *mf* *p* *f*

Saxo Alt en Mi $\flat$
p *mf* *p* *p*

Saxo Tenor en Si $\flat$
p *mf* *p* *p* *f*

Trompeta en Si $\flat$
mf *p* *mf* *p* *mf* *p* *f*

Trombó
p *mf* *p* *p* *f*

Fiscorn (unis.)
mf *p* *mf* *p* *mf* *p*

Bombardí en Si $\flat$ (unis.)
mf *p* *mf* *p* *mf* *p*

Tuba
p *mf* *p* *p*

Caixa

Plats Bombo

13. Ballet Vell dels Gegants

Popular
Arr.: Sergi Cuenca

Allegro (♩ = ± 130)

Flauta *mf*

Clarinet en Si $\flat$ *mf*

Saxo Alt en Mi $\flat$ *mf* (unis.)

Saxo Tenor en Si $\flat$ *mf*

Trompeta en Si $\flat$ *mf*

Trombó *mf*

Fiscorn *mf*

Bdí. *mf*

Tuba *mf*

Caixa *mf*

Plats Bombo *mf*

1 2

The musical score is for a piece titled '13. Ballet Vell dels Gegants', arranged by Sergi Cuenca. It is in 3/8 time and marked 'Allegro' with a tempo of approximately 130 beats per minute. The score is for a full band, including Flute, Clarinet in B-flat, Alto Saxophone, Tenor Saxophone, Trumpet in B-flat, Trombone, Euphonium, Baritone, Tuba, Snare Drum, and Bass Drum. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The score is divided into two systems, labeled '1' and '2'. The first system contains measures 1 through 10, and the second system contains measures 11 through 12. The dynamics are marked 'mf' (mezzo-forte) for most instruments. The percussion parts (Snare and Bass Drum) are marked 'mf' and play a steady rhythm. The woodwinds and brass parts have various melodic and harmonic lines. The Alto Saxophone part includes a 'unis.' (unison) marking. The score ends with a double bar line after measure 12.

24. Corpus de 1927

Mn. Marià Miró
Arr.: Ricard Cuadra

Allegro (♩ = ± 130) *tr*

Flauta *mf*

Clarinet en Si $\flat$ *mf*

Saxo Alt en Mi $\flat$ *mf*

Saxo Tenor en Si $\flat$ *mf*

Trompeta en Si $\flat$ *mf*

Trombó *mf*

Fiscorn *mf*

Bdí. *mf*

Tuba *mf*

Caixa *mf*

Plats Bombo *mf*

Índex

Presentació	3
Salutació	5
La Patum de Berga per Albert Rumbo i Soler	7
Les partitures de la Cobla Ciutat de Berga per Pep Moneo	9
Sobre els arranjaments per Sergi Cuenca	12
Comentaris musicals per Anna Vila, Robert Agustina, Pep Moneo, Màrius Moneo Vilalta i Joan Sala	15
Bibliografia	26

Partitures:

1. <i>El Patumaire</i>	28
2. <i>Tirabou</i>	40
3. <i>Vals - Jota</i>	43
4. <i>La Patumaire</i>	53
5. <i>Els Turcs i Cavallets</i>	61
6. <i>Les Macs</i>	66
7. <i>Ball de l'Àliga</i>	70
8. <i>Els Nans Nous</i>	77
9. <i>Els Plens</i>	81
10. <i>Nans Vells 1</i>	83
11. <i>Nans Vells 2</i>	87
12. <i>Nans Vells primitius</i>	93
13. <i>Ballet Vell dels Gegants</i>	99
14. <i>Ballet</i>	103
15. <i>El pobre pagès</i>	108
16. <i>Ballet d'Alp</i>	112
17. <i>Gaita gallega</i>	116
18. <i>Ballet de Gironella</i>	121
19. <i>Les Nenes Maques</i>	126
20. <i>Dansa de Falgars</i>	130
21. <i>La torre xica</i>	134
22. <i>L'Espunyolet</i>	138
23. <i>Ballet de Déu</i>	142
24. <i>Corpus de 1927</i>	147
25. <i>Ball de Gegants núm. 2</i>	154
26. <i>Ball de Gegants popular</i>	160
27. <i>Ella s'ho pensa</i>	165
28. <i>Himne de Berga</i>	170
29. <i>El Gegant Vell</i>	176
30. <i>Marxa de La Patum</i>	186